

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Št. 44.

V Ljubljani, torek 23. februarja 1926.

Leto I.

Trboveljska družba za znižanje rudarskih prejemkov.

Pred resnim konfliktom.

Včeraj dopoldne se je vršila v palači Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani ponovna razprava v vprašanju redukcije rudarjev in znižanja plač, kakor si to zadnje čase Trbov. družba želi. Pri razpravi so bili navzoči za Zvezo rudarjev Jugoslavije soobr. Arh, za II. rudarsko skupino pa soobr. Krušič. Navzočih je bilo še nadaljnjih devet rudarskih delegatov ter za Delavsko zbornico tajnik Uratnik. Zvezo industrijev je zastopal g. Golia, rudarsko glavarstvo g. Strgar, Trboveljsko družbo pa ravnatelj Skubie s petimi drugimi člani ravnateljstva. Prisostvovala sta pogajanjem tudi posl. Gosar in Bohinec.

Ravnatelj Skubie je pozval zastopnike delavstva, naj se izjavijo v koliko so pripravljeni akeptirati predloge Trboveljske družbe, kakor so bili predloženi na zadnji skupni razpravi, 8. t. m. V imenu rudarskega delavstva je nato soobr. Arh podal naslednjo izjavo:

»Delavstvo zaposleno pri Trboveljski družbi, je na svojih shodih in zborih soglasno sprejelo naslednjo izjavo:

1. Delavstvo pogojno pristane na kompromisni predlog, katerega je stavila delavska delegacija na anketi v Ljubljani dne 18. t. m., s pridržkom, da se predhodno v sporazumu z delavskimi zaupniki, da na dopust vse one delavce, kateri gospodarsko niso odvisni od zaslužka pri rudniku.

2. Odločno pa odklanja vsak predlog družbe v pogledu vsakršnega znižanja plač.

3. Zahteva Trb. prem. družbe, da se izmenjava vrši na kraju, delavstvo ne more sprejeti, ker smatra to za podaljšanje delovnega časa za 1/2—1 ure, kar je tudi v protislovju s sedaj obstoječim Zakonom o zaščiti delavcev (poglavje o »Delavnem času«).

4. Vsako nadurno delo delavstvo odklanja in zahteva da se vnese v pogodbo posebna določba, katera naj varuje delavstvo vsakršnih tozadevnih šikan od strani svojih predpostavljanih, ako bi se branilo delati nadure.

5. Sedanji način izplačevanja naj ostane v veljavi.

6. Odločno odklanja nadalje vsako povišanje cen smodnika v breme zaposlenega delavstva.

Ravnatelj Skubie je z ozirom na to izjavo soobr. Arha takoj izjavil, da odklanja vsako nadaljnjo razpravo na podlagi te izjave.

Zastopnik rudarjev je koj nato zahteval, da se razprava vendar vrši, kajti če je mogla družba nemoteno utemeljevati in zagovarjati kolikor ji je bila volja nameravano redukcijo, imajo toliko bolj pravico utemeljevati svoj odklonilni predlog zastopniki delavstva samega in dolžnost družbe je, da to utemeljitev vzame na znanje. Ravnatelj Skubie je končno na to pristal in soobr. Arh je v daljšem govoru pojasnila zakaj smatrajo delavci, da so zahteve skozinskorz neupravičene.

Iz njegovoga govora povzemamo glavne momente, ki najbolj ilu-

strirajo stanje stvari ter pravilnost in upravičenost delavske odklonilne izjave.

Dosedaj je znašala povprečna temeljna plača z vsemi dokladi vred v I. kategoriji s 6 druž. člani Din 47.98 dnevno. Ako bi se predlog družbe uveljavil, tedaj bi znašala temeljna plača delavca I. kategorije dnevno Din 34.50, izgubil bi torej delavec že pri tem povprečno Din 13.40 ali 28% dnevno. Če se vzamemo, da ima družba zaposlenih 7500 rudarjev, bi s tem pridobila pri vsakem šihu Din 101.100, ali na 200 šihov Din 20.220.000. Pri tem pa še ni všteta vsota, ki bi jo družba dobila z znižanjem akordnih postavk in s tem v zvezi z odškodnino za strelivo.

Če bi pa obveljal predlog družbe, da bi se še poleg tega reducirali šihiti za eno tretjino, to se pravi od 300 na 200 letno, potem bi znašala izguba na zaslužku od 100 delovnih dni, vstevši zgoraj navedenih 13.48 dinarjev za katere kani sedaj družba obstoječe prejemke znižati, dnevno pri vsakem delavcu za Din 24.98 ali 25%, celoletno pri 7500 rudarjih pa 56 milijonov 205 tisoč dinarjev!

Če družba torej trdi, da je razprodaja premoga padla mesečno za 20.000 ton znaša to letno 240.000 ton. Tona pa stane povprečno Din 276.25, kar znaša letno 66.300.000 Din. V tem slučaju bi torej družba izgubila na svojem letnem dobičku Din 10.095.000, delavstvo samo pa na svojem skupnem itak pičem zaslužku pa celih 56.205.000 Din.

Pri tem pa še niso všteti odbitki, ki se itak že odtegujejo delavcem pri plači, in sicer: davek na ročno delo 3.30%, pol % takšni davek, 2 1/2 odbitek za starostno zavarovanje, 5% odbitek za bolniško zavarovanje in drugi razni odtegljaji, kakor n. pr. globe, s katerimi družba prav nič ne varčuje. Od Din 24.98 dnevno, ki bi jih v slučaju redukcije in znižanja plač delavec zaslužil, bi se mu torej še odbilo najmanj 11%, vsled česar bi posled. naš ubogi rudar zaslužil dnevno komaj Din 22.24!!!

Naravno torej, da delavstvo ne more pristati na tako redukcijo in znižanje plač, naravno, da so delavski zastopniki tudi na tej anketi povedali jasno in odločno, da o takih in enakih predlogih družbe ne more biti govora.

Po nadaljni natančni utemeljitvi zastopnika Delavske zbornice in predsednika II. rudarske skupine Ivana Krušiča, ki sta vsestransko pojasnila neupravičenost in neupravičenost družbinega predloga, je ravnatelj Skubie izjavil, da ne more pristati na odklonilno stališče zastopnikov rudarjev. S to izjavo ravnatelj Skubie je bila razprava prekinjena in so bila pogajanja pretrgana.

Kaj sedaj? Trboveljska družba hoče menda s svojim usodnim predlogom do kraja. In delavstvo?

Delavstvo se zaveda resnosti trenutka, se pa tudi zaveda svoje moči in složnosti, in zato bo tudi zmogalo.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din, za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Še več izdatkov!

Belgrad, 23. febr. Vlada hoče še več iztisniti iz davkoplačevalcev in povišati še bolj državni budžet. V to svrhu se izdelujejo razni amanmani, ki naj bi prišli pred parlament in povečali itak neznošni državni proračun.

Belgrad, 23. febr. Včeraj so se vršili razni razgovori med vladnimi voditelji, Pašić je zopet »konferiral«. Kakšen namen imajo vsi ti razgovori in to konferiranje ni še znano. Medtem so se začeli tudi klekaleci nekam hudo jeziti ter pri-

pravljajo menda posebno akcijo z ostalimi opozicijskimi skupinami. Ta akcija naj bi bila predvsem napadena proti Radiću. Prihod Stojadinovića, ki je že bil naznanjen, pa notranjega ministra Maksimovića, ki sta, kakor znano, huda nasprotnika Radića in takozvanega sporazuma, utegne zopet poostri vladno krizo. — Medtem pa, kakor rečeno, dela vlada z vso skrbjo na izdelanju in sprejemanju takega proračuna, ki ji je njej potreben.

Težka vladna kriza na Francoskem.

Pariz, 23. febr. Vsled izjav socialističnih voditeljev, da pojde socialistična stranka v opozicijo proti vladi, se pričakuje skorajšnji padec Briandove vlade. Socialistična stranka nima namena podpirati vlado, katere finančni program

podpira interese velekapitala. To je nedvomno ena najtežjih kriz francoske vlade. Socialisti bodo izdali te dni manifest na narod, v katerem bodo obrazilili vzroke borbe proti Briandovi vladi in sploh proti meščanskemu bloku v Franciji.

Bratianova vlada v manjšini.

Bukarešta, 23. febr. Takozvana liberalna vlada g. Bratiana je doživela pri občinskih volitvah hud poraz. Vladno časopisje skuša ta poraz prikriti, vendar je že sedaj gotovo, da je združena opozicija zmogala v vseh mestih in tudi v največjih kmečkih okrajih. Bratianu pravi sedaj, da

občinske volitve nimajo politični karakter in da mu ni treba z ozirom na izid volitev izvajati politične posledice. Vendar zahteva javno mnenje njegov odstop. Tudi romunska diktatura je doživela svoj polom in vprašanje njene končne likvidacije, je samo vprašanje bližnjega časa.

Revolta na Grškem.

Atene, 23. febr. Notranji položaj Grške je zelo nevaren. Diktator Pangalos skuša rešiti situacijo poslužno se najhujših sredstev. Ječe so polne revolucionarjev, usmrčenih je bilo že več uglednih grških političnih vodij, one, ki so sodelovali pri zadnji zaroti so pa kar »en masse« internirali na nekem otoku. Pangalos ima

proti skoro vso Grško. Drži ga le del vojske, vso drugo je proti njemu in proti vladi grške vojaške klike. Sedaj se na grško-jugoslovanski meji zbirajo revolucionarne čete, ki skušajo urediti v notranjost Grčije in zrušiti današnji režim. Računajo, da se Pangalos ne bo mogel dolgo držati.

BELGRAJSKA DELAVSKA ZBORNIKA ZA NAŠE RUDARJE.

Belgrad, 23. febr. Včeraj se je oglasilo pri ministrstvu za socialno politiko in pri ministrstvu za rude in šume posebno zastopstvo belgrajske Delavske zbornice, ki je obrazložilo vladi vprašanje rudarskega konflikta v Sloveniji ter zahtevalo, da vlada energično nastopa proti Trboveljski družbi, ki noče uvaževati utemeljeno in upravičeno odklonilno stališče našega rudarstva v pogledu redukcije in znižanja plač. Zastopstvo je izjavilo obenem, da je to vprašanje, vprašanje celokupnega delavstva v Jugoslaviji in da se bo uporabilo vsa možna sredstva, da se prepreči katastrofa. Izročilo se je tudi obilen material, ki dokazuje, da so zahteve družbe neupravičene.

OBUPNO STANJE DR. LORKOVIČA.

Zagreb, 23. febr. Voditelj Hrvatske zajednice Lorković, ki je vodil zadnje čase tudi borbo proti Radiću, se nahaja v agoniji. Pred desetimi dnevi ga je zadela kap. Hrvaška zajednica bo z njim izgubila odličnega taktičarja in voditelja.

USNJARSKI INDUSTRIJCI BI TUDI RADI VEČ UGODNOSTI.

Belgrad, 23. febr. Tu se je vršila konferenca zastopnikov usnjarske industrije. Konference so se udeležili tudi zastopniki vlade. Usnjarski industriji zahtevajo razne bonitete, zlasti pa tako spremembo carinske politike, ki naj bi bolj ščitila tudi njihovo industrijo.

FAŠISTOVSKI REŽIM V KRIZI.

Milan, 23. febr. Nesoglasja v fašistovski stranki so vedno hujša in večja. Z ozirom na bližajočo se kongres fašistične stranke, so se duhovi še bolj razburili. Vlada sama je pa tudi silno vznemirjena vsled bližajočega se Matteottijevega procesa. V Trstu so tudi zopet izbruhnili hudi spori med posameznimi fašističnimi voditelji. Ne bo dolgo trajal niti ta slavni fašistovski režim.

MADŽARSKA SE ŠE VEDNO OBOROŽUJE.

Praga, 23. febr. Medtem ko se vodi razprava proti falzifikatorjem in sledi javno mnenje Evrope edinole tej strani madžarskega notranjega problema, se na drugi strani vršijo mrzlične oboroževalne priprave. Vlada sicer demantira vse to, vendar je mednarodni kontrolni komisiji znano, da troši Madžarska vsak mesec ogromne svote v oboroževalne svrhe in da se to dela po nekem tajnem planu, pri katerem imajo vmes svoje prste tudi avstrijski in nemški monarhistični krogi. Še ne bo miru v Srednji Evropi.

STAVKA RUDARJEV NA ČEŠKEM.

Praga, 23. febr. V Moravski Ostrovi so rudarji stopili v stavko. Prvi dan so zastavkali rudarji iz teh premogovnikov, za danes pa pričakujejo da bodo stopili v stavko tudi rudarji iz ostalih sedem premogovnikov. Rudarska organizacija je v to svrhu že pozvala, da naj stopijo povsod solidarno v boj.

242.815 NEZAPOSLENIH V BERLINU.

Berlin, 22. febr. V Berlinu se je povečalo število nezaposlenih minuli teden za 10.000 oseb. Zaradi tega katastrofalnega naraščanja števila nezaposlenih v mestih in industriji, se bavijo v Nemčiji kakor tudi v Avstriji z mislijo, da zaposle delavstvo čim več v kmetijstvu.

Borza.

Danes notira Zagreb: Berlin 13.526 do 13.566 (13.535), Italija 228.19—229.39 (229.50), London 276.215—277.415 (276.90), Newyork 56.667—56.967 (56.85), Pariz 203.22—205.22 (205), Praga 168.126 do 169.126 (168.70), Dunaj 7.9923—8.323 (8.025), Curih 10.9408—10.9808 (10.965), Bruselj 258.75—260.75, Amsterdam 22.74—22.84.

Curih. Belgrad 9.125 (9.125), Pešta 72.70 72.50, Berlin 123.60 (123.60), Italija 20.87 (20.70), London 25.2675 (25.265), Newyork 519.30 (519.25), Pariz 18.56 (18.55), Praga 15.375 (15.37), Dunaj 73.10 (73.10), Bukarešt 2.25 (2.225), Sofija 3.75 (3.70), Varšava 67.50 (65), Amsterdam 208.12 (208.10), Bruselj 23.60 (23.60), Madrid 73, Carigrad 2.72 (2.75), Kopenhagen 135 (135.25), Stockholm 139 (139), Oslo 111 (110).

Rudarji proti redukciji.

V nedeljo sta se vršila dva velika rudarska shoda v Trbovljah in v Hrastniku. Oba shoda sta bila impozantno obiskana. Rudarska masa je napolnila ves prostor pred Delavskim domom. Tako velikih shodov že dolgo ni bilo v teh krajih, kjer se vendar neprestano vrše veliki shodi in zbori. Vprašanje redukcije, ki jo namerava izvršiti Trboveljska premogokopna družba, je do skrajnosti razburila naše delavstvo. Saj gre za pošteno eksistenco dveh do treh tisoč poštenih delavskih družin. Ti shodi so pokazali, da se namera Trboveljske družbe ne bo posrečila, da so skrbno sestavljeni in pripravljeni naklepi in računi družbe zgrešeni. Govorniki na obeh shodih so poročali o stanju stvari, o protikrepkih delavstva, o akcijah in intervencijah, ki so se že vršile in ki se bodo še vršile. Poudarjalo se je, da ni nobenega trenutnega zunanjega vzroka, da bi se moralo baš sedaj reducirati delavstvo, da družba forsira redukcijo edino za namenom, da reducirata ostalim rudarjem plače, pa da kasneje še podaljša delovni čas. Delničarji trboveljske prem. družbe so se navadili na visoke letne dobičke, na visoke milijonske dividende — pa bi radi pri tej lepi navadi ostali, dasi delajo po vsem svetu premogovniki z manjšim dobičkom. Ta ogromni letni dobiček naj bi se še naprej ohranil za ceno še hujšega izrabljanja, še krutejšega izkoriščanja bedne slovenske rudarske raje. Zato je treba seveda rudarje najprej preplašiti, vreči par tisoč rudarjev, in sicer baš take, ki imajo številno družino, na ceno, da bodo nato ostali izročeni na milost in ne-

milost trboveljskih tujih in domačih kapitalistov. Taka je ta čedna kalkulacija Trboveljske družbe, ki so jo rudarji spregledali in ki se zato ne bo posrečila. Razburjenje na shodih je prekipelo do vrhunca. Rudarji so složni in so pripravljeni tudi na najhujše. Tisti, ki so ta načrt skovali, naj premislijo in razmislijo in odstopijo od svoje namere, ker odpust dveh tisočev rudarjev bi izzval pravo katastrofo v našem slovenskem gospodarstvu in v našem socialnem življenju.

Na shodih je vladala popolna složnost in enotnost; vsi so izjavili, da bodo v tej slogi in enotnosti vodili boj do zmage.

Novice iz delavskega Belgrada.

Volitve v Delavsko zbornico v Belgradu so razpisane na nedeljo 11. aprila t. l. Za predsednika glavnega volilnega odbora je imenovan načelnik ministrstva socialne politike Vlad. Stojadinović.

Oblastna skupščina SPJ za Srbijo se je vršila 19. jan. Bile so zastopane poleg belgrajske, organizacije iz Niša, Skoplja, Užice, Paraćina, Jagodine in Kraljeva. Iz poročila sohr. Belića sem posnel, da je bilo delo stranke sicer težko, vendar pa uspešno. Stranka je pri februarjskih volitvah kandidirala v 6 okrajev: Užice, Podunje, Valjevo, Morava, Niš in Timovsko. Uspeh je bil dober v zvezi s strašnim razmeram, v katerih morajo sodrugji v teh okrajih delati. Prvi maj 1925. leta se je praznoval skupno s Centralnim delavskim sindikalnim odborom.

S pomočjo Delavske zbornice se je otvorila v Makenzijski ulici br. 7 delavska biblioteka in čitalnica. Otvoritev je bila nad vse slovesna.

Na pravoslavni Božič smo praznovali dvajsetletnico smrti s. Radovana Dragovića in pa dvajsetletnico grupe »Abresević«. S. Dragović je bil odličen socialistični delavec v prvih časih srbskega socialističnega gibanja pred 25 leti. Umrl je mlad, v 27. letu starosti.

Balkanska sindikalna konferenca se bo vršila 9. aprila t. l. v Sofiji.

Delavsko čitalnico in knjižnico smo slovesno otvorili v soboto 6. t. m.

»Iz užičkog kraja« je naslov lep knjigi, ki jo je napisal Dragiša Lapčević, znani bivši socialistični poslanec in sekretar soc. dem. stranke v predvojni Srbiji. Užice so večje mesto v Srbiji, ki uživajo približno isti sloves kot pri nas — Ribnica. Užičan je naš Ribničan. Večina odličnih Srbov je Užičanov, tako tudi Dragiša Lapčević, ki se je s to knjigo oddolžil svojemu rodnemu kraju. Kritiki so edini v tem, da zasluži ta knjiga vso pozornost in da je Lapčević izvršil svojo nalogo spretno in dobro. Iz te knjige se vidi, kako je prehajala z veliko težavo materialna kultura v srbska mesta. Pred sto leti je n. pr. prišel kot prvi mizar-rokodelec v užičko Požego neki Jakob

Silberhorn, in anali govorijo, kako je bil spoštovan, ker je znal popravljati okna, vdelavati stekla in izdelovati mrtvaške rakve! Za njim je prišel v Užice prvi kočijaž, ki je vozil potnike na potu iz Užice v Čačak. Tudi ta je bil velik kulturnosec. Lapčevićeva knjiga je zelo zanimiva in kdor hoče dobro poznati Srbijo, je ne sme prezreti. Dragiša Lapčević — odkar se aktivno ne udeležuje dnevnih političnih borbe — je vrlo cenjeni sotrudnik belgrajskih dnevnikov in častni član vodstva Zveze srbskih zemljoradniških zadrug.

Delajmo za našo kulturo.

Že odkar se je naučil človek razmišljati, je skušal svoje misli rešiti pred pozabljenjem in jih ovekovečiti. Že v najbolj primitivni dobi, ko še ni poznal papirja in še ni znal na poseben način strojiti finih živalskih kožic za pergament, ko še niti ni znal izdelovati tenkih lesenih desčic na katere bi pisal, je dolbel svoje misli v kamen, jih je žgal v opeko in risal na stene svojih svetišč in grobišč. V Evropi, Aziji in Afriki, da celo v srednji Ameriki pričajo o tem najdenine in izkopine celih zbirk kamnov in lončenih čepin s skrivnostno pisavo. Odkar so pa iznašli pergament in papir, so se pa začela ustanavljati tudi prave knjižnice, kjer se je zbiralo vse, kar je človek ustvarjal z duševnim delom, v uporabo, korist in vzpodbudo vsej javnosti in poznemu potomstvu.

Največja javna knjižnica starega veka je bila v Aleksandriji, ki je štela že leta 250. pred Kr. r. 490.000 »zvitkov«. (V tisti dobi še niso poznali knjig v današnjem smislu, temveč podolgaste pergamentne in papirusove role, navite na paličice). Ko so pa Arabci leta 642. po Kr. r. Aleksandrijo porušili, je bila tudi ta nenadomestljiva zbirka uničena.

Iz srednjega veka so znane nekatere velike knjižnice italijanskih mest, arabska knjižnica na visoki šoli v Kordovi, knjižnice v Parizu, Londonu in glavnih nemških mestih, zlasti so pa v tej dobi slovele bogate knjižnice velikih samostanov, ki pa imajo danes samo še antikvarično (starinsko) vrednost.

Med sodobnimi centralnimi knjižnicami stoji menda na prvem mestu pariška Narodna biblioteka s približno 2.500.000 zvezkov ter 92.000 rokopisov, potem britanska Muzejska knjižnica v Londonu z 2.200.000 zvezki in ameriška Kongresna knjižnica v Washingtonu, ki je štela 1.900.000 zvezkov, Berlinska državna biblioteka ka šteje 1.500.000 zvezkov in 25.000 rokopisov. Dunaj ima tri državne knjižnice z nad milijon zvezki, poleg tega pa še 62 ljudskih knjižnic, ki se vzdržujejo večinoma iz javnih sredstev.

Lahko se trdi, da je vsa veda cellega človeštva in vseh časov osredotočena v naštetih štirih največjih književnih zbirkah sveta in če bi bila nekoga dne vsa naša sedanja kultura

potom kake katastrofe uničena, bi se s pomočjo teh knjižnic v nekaj desetletjih lahko zopet na novo zgradili do iste popolnosti.

Tudi delavska udruženja imajo po vsem svetu svoje knjižnice: v velikih centrih so iste zelo bogate. Kakor pri vsem drugem, smo Slovenci tudi v tem oziru jako revni. Bivši »Arbeiterbildungs- und Rechtsschutzvereine« je ustanovil svoje knjižnice v Ljubljani, Mariboru in Celju, iz katerih so se izčlnile: knjižnica »Svoboda« v Ljubljani s približno 4000 zvezki, strokovna knjižnica v Mariboru z nad 1000 izbranimi deli, in delavska knjižnica v Celju, z nekaj stotinami knjig. Dobri deli teh knjig je nemških in velikemu delu naših delavcev nedostopnih, a socialistične literature v slovenskem jeziku je še zelo malo, da bi se pa moglo v izdatnejši meri prevajati, nam pa manjka sredstev. Svoboda je ustanovila tudi po deželi, povsod koder ima svoje podružnice, knjižnične odseke z lepim številom dobrih knjig in v velikem interesu delavstva je, da se jih pridno poslužuje.

Vsak inteligenten delavec naj si pa skuša s časom tudi lastno, domačo knjižnico oskrbeti. To sicer ne gre brez malih žrtv, toda te žrtve se obilo poplačajo. Odpovej se vsak mesec enemu litru alkohola in v par letih boš lahko s ponosom pokazal na svojo knjižno polico. Nobena knjiga, ki jo delavski tisk priporoča in izda, bi ne smela manjkati v delavčevi knjižnici. Knjiga je najboljši učitelj in najzvestejši prijatelj, a v izobrazbi in srečni kulturi je največja sila. Č.

Pravijo...

da se vsi tepo za ljudsko kulturo. Da se vsi pote za ljudski napredek in njegovo izobrazbo. Klerikalci po svoje in tudi na svoj način povečujejo kranjsko in unitaristično kulturo.

Pa piše »Slovenec«: Bolj mego kdaj prej je danes slovenskim množicam potrebna, zdrava, poštena, pametna, poučna knjiga... in vzgojna kontinuiteta v znamenju narodnih idealov.

Zato pa na drugi strani objavlja ta brummi »Slovenec«

pamflet najnižje vrste revolver-ske žurnalistike, pamflet, ki je prava orgija stupidnega sovraštva, brezmejnega hudobije in najsurovejšega prostaštva.

In naravnost osupniti mora vsakega treznega človeka ta divji napad in naravnost pobesnela pisava, ta strahovita kanonada najhujših psov, ki jih je tu sesul poštenu »Slovenec«.

Prav je tako, »kroftno«, vsaj se bodo lahko izražali s klerikalnimi in demokratskimi »kulturžavbami« mazani in namazani Slovenci.

Miroslav Krleža:

GOLGOTA.

Drama v petih dejanjih.
Prevel FERDO DELAK.

KLEMENT: No, jaz sem na to pozabil, in ko sem se pri »Sidru« sestal s Kristijanom, sem mu rekel, naj skoči do Filipa, da pride k tebi.

(Premor.)

PAVEL: Filip, Filip, zdaj je vseeno! Bil je vedno brbljav kakor baba! A kje je on? (Sedaj šele zapazijo, da je Kristijan izginil. On je neopaženo odšel že v početku prizora.)

PAVEL (plane): Tako je! Evo, prosim lepo! In vselej, kadar sem silil, naj se pred takim tipom ne govori, ste mi odvzeli besedo. Idioti! Prokleti diletanti! In zvečer! Prosim te! Koga so privlekli sem, njega!

KLEMENT: Kdo bi si to mislil?

PAVEL: Pojdi k vragu! Kdo bi si to mislil! „Ni ničesar konkretnega!“ „To je tvoja osebna antipatija!“ „On je skeptik po naravi!“

ANDREJ: Ali je bil ves čas tu ali vse ve?

PAVEL: Naravno! Tu smo vodili parlamentarno debato, haha!

KLEMENT: Kaj naj storimo sedaj? Kaj? Pa to je neverjetno! Pa to je za znoret!

ANDREJ: A, kaj? Tu se ne sme mnogo misliti! Vse je na kocki! Za njim! Za njim! Na malem molu, odzadaj s čolnom! Na svidenje! Andrej in Pavle odideta.)

KLEMENT: Srečno! — Neverjetno! Ali ste videli, kako lahko se človek vara v človeku! Ali ste! Mislil sem, da je plah po naravi. Dvomljiv! Pa tudi to je dobro biti včasih! Dvomljiv! Ali to, to! Človek bi znorel!

(Pritrjevanje z glavami. Resigniran molk. Streljanje.)

KLEMENT: E, kaj ljudje? Čas je, da — gremo! Da delamo!

(Ljudje vstajajo nemo in težko kakor klade. Ugasnejo svečo in odidejo. Premor. Veter v temi.)

Zastor.

DRUGO DEJANJE.

(Levo profil pritlične sobe. Topla idila, zaprt prostor, v katerem se hodi v klobučevinastih copatah; ura, mačka, peč, zakonske postelje, stropna svetiljka. Ksaver čita časopise, mati plete nogavico, otrok piše nalogo. Na desni temna globina noči. Svetloba, ki pada skozi rdečkasto zaveso, kaže, da je to krčevina; na desni eno samo rogovilasto drevo. Veter pretresa sceno.)

KSAYER (čita časopise): Ho-ho! Glej, glej! Sedaj bi se dalo lepo zaslužiti tri tisočake! To je celo premoženje, draga moja! Kaj misliš, tri tisoč?

ZENA: Ka-aj? O kakšnih treh tisočakah mi tu sanjaš? Imetek, imetek?

KSAYER: Prav nič ne sanjam! Pa glej, tu je napisano! Črno na belem! Tri tisoč, kakor da si jih našel na cesti!

ZENA: Tri tisoč na cesti, ne razumem niti besede!

KSAYER: Razpisana je tiralnica za glavnimi kolovodjami upora na progi! Tri tisoč na vsako glavo!

ZENA: Pa to bi bil krvav Judežev denar!

KSAYER: Nisem na to niti mislil! Samo takol! Vendar tri tisoč, to ni majhna stvar! Pa glej, tu piše, da bo ravnotako vsakdo, ki skrije begunca, ustreljen po prekem sodu!

ZENA: Strašno! Sama kri! Vedno sama kri!

KSAYER: E, seveda, vendar kaj? Treba je tudi, da teče! Osem jih bodo ustrelili danes na progi! Pa tudi naši v arzenalu bodo najbrže jutri stopili v štrajk.

ZENA: Bog nas obvaruj in presveta nebeška devica! Mrtvi, samo mrtvi. Pa čemu se ljudje upirajo in koljejo, ko jih vendar vedno dobijo po glavi! Za onega, ki je spodaj, je najbolje, da je miren!

KSAYER: Tri tisoč! Draga moja! Za tri tisoč bi si kupili hišo in postavili skedenj! Hm! Hm! Nič! Sedaj je že vseeno! Ko sem šel čez most, tam v jarku, se mi je zdelo ravno tako, kakor da nekaj slišim pod mostom. In kakor da vidim nekoga, ki se je sklonil! Mislim si: lisica ali pes, in s palico sem še po deski — iš, gad, — a nič! Mir! Dež! A vendar! Nisem se motil! Bilo je nekaj živega!

ZENA: V soboto bo ravno teden, odkar so onega ustrelili pod mostom!

(Dalje prih.)

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri.

Torek, 23. febr.: Zaprti.

Sreda, 24. febr.: Deseti brat. Red D.

Četrtek, 25. febr.: Profesor Storiein. Red A.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri.

Torek, 23. febr.: Sree iz leeta. Poziv na ples, Capriceio spagnole. Red A.

Sreda, 24. febr.: Orfej v podzemlju. Red E.

Četrtek, 25. febr.: Tosca. Red B.

R. Wagner. Večni mornar. Repriza »Večnega mornarja« v petek, 19. t. m. ob popolnoma razprodanem gledališču priča, da glasba R. Wagner-ja tudi pri nas žeje uspeh, akoravno ima predstava gotove nedostatke. Sicer smo dali že zadnjič radi pomanjkanja prostora kratko poročilo, danes zato malo obširneje. — Glede scenerije bi rekel, da se v prvem in zadnjem dejanju lahko da malo več paznje za bolj naravno predstavljanje skalovja. Tudi je potop Holandčeve ladje tako nenaraven, da se človeku vrine misel, kot bi si režiser sploh ne znal predstavljati potapljanje se ladje. Z malo več truda bi se lahko to dalo popraviti. Drugače je odgovarjajoč našim razmeram g. režiser ustvaril dokaj posrečeno inscenacijo. — Predstava sama na sebi z enako zasledbo kot pri premijeri izjemši ge. Zaludove. Kot Senta je bila dobra. Glede orkestra, samo v zadnjem aktu, v zboru Holandčevih mornarjev, naj bi bil orkester malce tišji, ker drugače ne pride zbor mornarjev sploh do veljave. Zbor je bil dokaj dober, posebno ženski v drugem dejanju. Ga. Zaludova kot Senta je bila povprečno dobra, višina ji dela sicer malo preglavice, sploh ima v teh legah nekaj prerezek glas, nižina ji vsekakor boljše prija. G. Holodkov kot Holandec (Večni mornar) je pevec z izbornim materialom in dobro negovanim glasom, tudi igralski vsestransko dober, kar o G. Orlov-u v vlogi Erik-a ne morem reči. Naš jezik mu dela obilo preglavice, tudi v petju se mu vidi, da je bil morda nekaj dobra moč, torej za naš oder ne posebno dobra pridobitev. Mislim, da bi se lahko dobilo zato boljše domače moči. Se pa vidi stara tradicija, da ima pri nas tujec več veljave kot domačin. G. Betetto kot Doland je dobro rešil svojo nalogo, zna ceniti umetnost, v svojih izvajanjih je naraven, pač dober tip dobrodušnega Norvežana. G. Potučkova in g. Mohorič sta rešila svojo nalogo zadovoljivo in s tem pripomogla k celotnemu uspehu predstave. Občinstvo je bilo s predstavo zadovoljno in ni štedilo z aplavzom, pač jasen dokaz, da si želi takih oper tudi v nadalje. Saj se da z lahkoto premostiti marsikake zapreke in trud, ki ga ima s tem gledališka uprava, ne ostane nepopoln.

Najmlajša ruska proza. Po revoluciji je zavzela ruska domača (ne emigrantska) literatura povsem novo stališče. Preobrazil se hoče v smeri novega pojmovanja ljudske duše in novega pojmovanja dogodkov, življenja narodov in emigrantov.

Vsopričo prevrata je trpelo seveda tudi slovystvo. Vendar se je kmalu opomoglo, zakaj državljanska vojna in gladovanje sta mu dajala obilno snovi. Obrnila je svojo pažnjo predvsem na delaven. Sam Trockij se je v svojem delu »Literatura in revolucija« izrazil: »Naša revolucija je kmet, ki je postal proletarec.«

Novi ruski literati poizkušajo oživeti se v prošlost, to pa prevesti v novi režim. Jevgenij Samjatin je v svojem delu »Otočani« prav dobro označil sedanje stanje ruske književnosti. »Otočani« so Angleži, oni pa so tudi ruski pisatelji, ki se vegetirajo v komunistični državi, ne da bi opazili življenje sovjetov in njegovih učinkov.

Poleg teh »Otočanov« — Trockij jih imenuje »notranje emigrante« — stojijo takozvani muhikisti. To so slovtveniki, ki jih je revolucija primorala, da slikajo ljudstvo. Mednje se

prištevajo v prvi vrsti Pavel Dorahov, Vsevolod Ivanov in Seifulina. Vsi ti očrtujejo reolucijonarne kmete v boju proti belim gardistom. Njih tema je v glavnem državljanska vojna. Za nekaj časa se je pojavil med njimi najpomembnejši Veresajev, ki se je proslavil z romanom »V zagatje«. V tem romanu razpravlja o problemu intelektualcev napram rdečemu režimu.

Po precejšnji »lirski dobi« je l. 1921 z nastopom nove ekonomske politike (Nep.) vzevela tudi nova proza. Zastopniki nje so Boris Pilnjak, Izak Babel in Leonid Leonov.

Pilnjak se je proslavil v romanom »Golo telo« in novelo »Snežni metež«. On zametava formalni slog in se izražja povsem po svoje. Babel, ki je bil svoje čase odvetnik v Odesi, je v svojih spisih precej snh, dočim je Leonov močno lirčen in sentimental. Njegovo najboljše delo se imenuje »Koner malega moža«.

Križem sveta.

Popularizacija radija na Angleškem v številkah. V budžetnem letu, ki je končal marca 1925 so znašale pristojbine, ki jih je prejela angleška poštna uprava za koncesije za radijske sprejemne postaje 685.000 pfuntov šterlingov. Leto prej so pa znašale te koncesijske pristojbine le 250.000 pfuntov. V teh dveh številkah jasno vidimo porast uporabe radija.

Victor Hugo-jevih 15.000 ljubavnih pisem. Na dražbi rokopisov iz zbirke Georgesa Emanuela Langa je bilo prodanih 15.000 Victor Hugo-jevih ljubavnih pisem za 18.000 frankov.

Kakor je znano se ima general Hellmuth pl. Moltke mlajši zahvaliti za imenovanje šefom nemškega generalnega štaba v prvi vrsti imenski sličnosti z znamenitcem pri Sedanu, svojemu stricu, staremu Moltkeju. Mladji Moltke se je sicer branil te časti in opozarjal cesarja, da vdrugič najbrže ne bo sreče starega Moltkeja, a Viljem II. je ostal pri svojem sklepu. Očividno je smatral, da že ime jamči za zmago.

So poslanci, ki znajo še danes imenitno zapravljati in še bolj imenitno zaračunati, toda Nemei so jih že l. 1446. prekosili. Tedaj je nemški državni svet poslal iz Frankfurta v Köln nekoga poslanca, ki si je v svoj polni račun vzel tudi postavko za javno hišo.

Število zdravnikov na Češkem. Po zadnji statistiki zdravniškega društva na Češkem, šteje Češka 4194 civilnih zdravnikov in 345 vojaških zdravnikov čehoslovaške narodnosti, 2617 civilnih zdravnikov nemške narodnosti, 700 do 800 civilnih zdravnikov ogrske, židovske in ruske narodnosti in več vojaških zdravnikov nemškega pokolenja. Potemtakem bi bilo na Češkem okrog 8000 zdravnikov in je Češka sorazmerno ena najbolj sanitarno urejenih držav.

Oskar Wilde: »Možje se ženijo iz utrujenosti, ženske se može iz radovednosti, vsi skupaj so pa končno le razočarani.« — »V mladosti bi bil človek strašno rad zvest, pa ne more biti, v starosti bi bil pa rad nezvest, pa tudi ne more.«

Največja soha na svetu je kip Svobode postavljen na skalnem otoku Manhattan v New-Yorški luki, dar Francije Ameriki k stoletnemu jubileju odkar se je osvobodila angleške nadvlade. Dviga se 93 m nad morsk gladino. Na podstavku v obliki silbea, 47 m visokega granitnega stolpa, stoji velikanska bronasta ženska podoba, izdelana od kiparja Bartholdija v Parizu in drži v svoji visoko dvignjeni desnici ogromno bakljo, ki služi za morski svetilnik. Podoba sama je visoka 46 m in tehta 450.000 kg. V njeni votli glavi se lahko udobno razmesti 40 oseb.

Napram tej orjakinji bi se danes celo šesti izmed sedmih staroveških »svetovnih čudežev«, znameniti titan v Rhodosu, zdel pravi pritlikavec. To je bil od grškega kiparja Charesa leta 290 pred Kr. r. v pristanišču mesta Rhodos postavljen bronast kip, predstavljal je solnčnega boga, ki je bil baje 32 m visok, a se je že čez 56 let, povodom hudega potresa zrušil. Da so zamogli njegove kose odstraniti, so potrebovali 900 kamel.

Dnevne novice.

Pogajanja med zastopniki rudarjev in Trboveljske premogokopne družbe so se, kakor poročamo na drugi strani, vsled odklonilnega stališča družbe, pretrgala. S tem je stopilo to težko vprašanje v akutno fazo, ki more roditi zelo neprijetne posledice. Kako zagovarja družba svoje namere in nakepe smo že povedali. Čuditi se pa moramo našim oblastim, ki se niti sedaj še ne zga-nejo. Ali se zavedajo te oblasti pomena, dalekosečnosti in obsežnosti vprašanja? Te naše oblasti, ki se vendar zanimajo za vsako še tako nepomembno stvar, bi morale vedeti, da gre tu za težki problem, ki bi se ga pa moralo kmalu rešiti, ako bi vlada pritisnila na družbo, in jej povedala, da ni ona vse v tej državi, nego da ima tudi vlada še nekaj moči in da se ta vlada prav nič ne strinja z nečloveškimi metodami družbe. Kaj še čakajo naše oblasti?

Občinske volitve v Celovcu so se vršile pred 14 dnevi. Enotna lista Velenemcev in krščanskih socialcev je sicer zmagala, a izgubila dva mandata. Novi občinski svet obstoji iz 10 kršč. socialcev (preje 10), Velenemcev (13), 11 socialnih demokratov (11), 3 nar. socialcev (1) ter 1 komunist (0).

Socialistična kulturna zveza v Nemčiji. Naši nemški sodrugi so nam dali posnemanja vreden vzgled. Izobraževalna organizacija nemške socialne demokracije, zveza delavske mladine, prijatelji otrok, socialno demokratski učitelji, glavni odbor za delavsko dobrodelnost in še druge organizacije so se združile v socialistično kulturno zvezo. Ta si postavlja za nalogo, da vzbudi, ojača in zedini vse kulturno vstvarjajoče sile delavskega razreda na polju ljudske vzgoje, umetnosti, izobrazbe in telesne vzgoje. Nadelo so si veliko nalogo, ki jo pa bo gotovo izvršil.

Svetovni novinarski kongres se vrši septembra v Genfu. Predsedoval mu bo dekan novinarske šole v Misouriju (USA) Walter Williams. Podobna kongresa sta se vršila že l. 1915 v San Franciscu in l. 1921 v Honolulu. Septembarskemu kongresu bo predsedovalo 400 ameriških novinarjev.

Razprava proti Radiu se v Mariboru ne vrši, kakor je bilo določeno za 3. marec. Radiu se je namreč pobotal s subotičskimi profesorji. Obljubil jim je namreč, da jim da zadoščenje v polnem obsegu in pa seveda demantiral je svoj govor, v katerem je žalil profesorje.

Osrednje glasilo bolgarske socialne demokracije »Narod« je nedavno praznovalo petdesetletnico svojega obstoja.

Abstinentno društvo »Treznost« na vso moč razvija svoje delovanje po vsej Sloveniji. Pod požrtvovalnim vodstvom predsednika dr. Mikiča in A. Cerkvenika ter drugih, prireja abstinentne sestanke, predavanja itd. povsod. V svojem, komaj šest teden-skem delovanju, je zbralo okrog sebe že 80 prepričanih abstinentov. V zadnjih 14 dneh je imelo v Ljubljani tri večje sestanke in sicer dva na Gradu (6. in 20. t. m.) ter enega v Šiški (13. t. m.). Na sestankih je bilo krog 400 ljudi. Vsako sredo ima svoje sestanke ob pol 19. uri zvečer v higijski točilnici na velesejmu. Minulo sredo so proslavljali abstinentje 6-letnico ameriške prohibicije, v sredo 24. t. m. bo pa imel s. A. Cerkvenik predavanje o Jack Londonovem delu: Kralj alkohol, nakar se bo vršila obljuba novih članov. — Vse delavce abstinentne vabimo, da pristopijo k temu za delavstvo tako važnemu društvu. Pozivljamo tudi vse podružnice »Svobode«, da prirede antialkoholna predavanja. Predavatelja preskrbi higijski zavod, Ljubljana, Zaloška cesta 2.

Člani Stan in Doma, ki hočejo graditi v okoliših Dunajske ceste, se vabijo na sestanek dne 24. t. m. v sredo ob 20. uri pri Novem svetu na Gosposvetski cesti.

Recitacijski večer v Zagorju priredi »Literarno-dramatični krožek« v torek 23. februarja ob 7. zvečer v novi občinski dvorani. Spored obsega v prvem delu uvodni govor Srečka Kosovca (Umetnost in proletarec), pesmi in črtice M. Klopčiča, V. Košaka, B. Krefta, A. Gspana, S. Škerla, S. Kosovca, v drugem delu pa Seliškarija, Zupančiča, Milčinskega, Cankarja, Čehova in

Bezruča. Spored izvajata Bratko Kreft in Ciril Debevec. Več na lepakih.

Vsled velike stanovanjske krize bodo na Škotskem zgradili 2000 zgradb iz jekla, za katere bo dala vlada 200.000 funtov predukuma.

354 ameriških zdravnikov dopše 6. junija pod vodstvom dr. Charlesa H. Mapa in dr. Williama Pečka na Dunaj, da si ogledajo tamošnje klinike. Preje obiščejo ti zdravniki še Rim, Florenco, Piso, Milan, Švico in Monako.

Iz Ježice pri Ljubljani. Prostovoljno gasilno društvo v Stožicah je priredilo, dne 17. januarja zabavni večer in sicer pri Urbančku v Stožicah. Štirje člani društva so bili ob tej priliki odlikovani kot častni člani, s krasnimi diplomami, in sicer Alojzij Pečnik, Andrej Zorman, Franc Persin in Franc Peterca iz Ljubljane. Ivan Pečnik je obenem ustanovni član društva. Izmed teh so darovali za gasilno društvo v Stožicah, Andrej Zorman 100 Din, g. Fr. Peterca iz Ljubljane pa 1000 Din. Kmečka delavska zveza se jim je zahvalila za njih požrtvovalno delo in vztrajnost.

Na ostanki jadrnice so našli v bližini otoka Vis tri mrtve mornarje, ki so umrli od gladi. Ugotovili so, da so nesrečni mornarji iz nedavno potopljenega ladje »San Rocco«. Mrliče so prepeljali v Benetke.

Brezobziren šofer. Pred unionsko pivovarno je stal posestnik Ivan Zaje iz Smartnega ob Savi s vpreženim konjem. Ker je konj plašljiv in je od nasprotni strani drvel tovorni avtomobil, je posestnik dajal znamenje, da se naj avto ustavi. Toda šofer se za to še zmenil ni. Konj se je splašil, podrl posestnika na tla in voz je drdral čez njega. Posestnik je bil znatno poškodovan po obrazu.

Nesreča z granato. Podporočnik Mestanovič je našel na malem Kalimegdanu majhno granato in jo v družbi svojih tovarišev častnikov razkazoval, češ, da je že tolikanj zastrela, da ne fukejoniira več. Vrgel jo je na tla in granata je v trenutku eksplodirala, 6 častnikov je bilo težko ranjenih, Mestanovič je pa odtrgalo nogo. Ko je videl nesrečo, se je ustrelil in bil na mestu mrtev.

V trgovino s čevlji v Belgradu je nekdo ponoči vdrl in se precej dobro založil. Vzel je nekaj čez 3000 Din gotovine in 20 parov čevljev.

V svet je šla, češ, da si poišče službe komaj 14letna Vera Strniša s Sela št. 31. Dekle je dobro razvito, čedno in izredno živahno. Bati se je, da je zašla v roke izvodnikov, ki naša dekleta odajajo v javne hiše v južnih predelih naše države.

V trafiko Stanka Cvikla v Dobrni so vdrl neznan spretni in odnesli raznega blaga in tobačnih izdelkov za 6467 Din.

Stroj za rezanje papirja v Bonachevi tovarni na Količevem je odrezal delavki Mariji Klopčič, stari 19 let levo roko. Nezavestno so dvignili od stroja in jo zasilno obvezali delavci. Prepeljana je bila v bolnico.

V Savi blizu Podgračavega so našli moškega utopljenca. V vodi je bil že kakih 14 dni. Star je bil približno 40 let. Vse kaže, da se je vtopil iz čupa. Identitete niso mogli dognati.

Nepreviden voznik. Hlapec K. pri trgovcu Mucu je na Krekovem trgu podrl mlado žensko in peljal čez njo. Poškodba slučajno ni bila velika. Hlapec bi se bil moral zagovarjati pred policijo, pa je pobegnil in prej še ukradel gospodarja.

Spretno se je nekdo vtihotapil v Gorjančevo stanovanje na Vidovdanskem cesti št. 1 in odnesel uro budilko ter le eno dozo. Družina je sicer neznanca opazila, mislila pa je, da je domači sin. Šele pozneje se je izkazalo, da je bil v sobi tat.

Tiskovni sklad »Delavske Politike« III. izkaz.

E. Podkrajšek Din 2, Molk Ivan 1, Bregar 1.25, Končar Janez 0.75, Suhadolnik 2, Cvetko 2, Hribovšek 1, Severbič Franc 1.25, Hudobivnik 1, Sever Franc 0.50, Kopitar Andrej 2, N. N. 0.75, skupaj Din 15. — Posnemajte in prispevajte. Hvala vsem prijateljem »Delavske Politike«.

Šport.

Prvenstveno tekmovalje v Španiji. Po vojni je postala Španija za mnoge zunanje, predvsem profesionalne nogom. klube, pravi eldorado in to predvsem radi visoke valute španskega denarja. Leto za letom odhajajo v Španijo na gostovanje najboljši avstrijski, nemški, madjarski in pa češkoslovaški klubi, ki imajo v svojih vrstah predvsem profesionalce ali, kakor jih na kratko nazivljejo, profi-je.

Vsled tega ni nikako čudo, če se je nivo nogometnega športa v Španiji po vojni zelo dvignil tako, da se dandanes prištevajo Španijo v vrsto onih držav, ki vodijo v tej športni panogi.

Prošli mesec so se odigrale v Kataloniji, španski provinciji, najzanimivejše, pa tudi zelo ostre prvenstvene tekme. Kakor znano, je v Kataloniji nogomet od vseh ostalih španskih provinc, najbolj razvit, torej približno isto, kar je bila pri nas pred časom Hrvaška s Zagrebom na čelu. Najbolj zanimivne so bile tekme Espagnol: F.C. Barcelona 1:0, Union Sans: Sabadell 0:1, Europa: Farrasa 2:1, Martinenc: Grazia 2:9. V prvenstvu vodi Grazia s 7 točkami od štirih tekem pred Espagnolom s šestimi točkami. Sledi Sabadell, Europa, Barcelona in Sans.

Nogometna pokalna tekmovalja, ki se prirejajo pri nas, ne najdejo pravvega odziva pri športni publiki. V gotovih slučajih je to razumljivo, toda v mnogih drugih neopravičljivo.

V Angliji, kjer so tekmovalja te vrste postala že tradicijska, prisostvuje pokalnemu nogom. tekam ogromno število publike, pri poedinih tekmah preko 70.000 ljudi, in to predvsem iz dveh vzrokov: Prvič je dana možnost pri pokalnih tekmovaljih, da nastopi klub iz prvega razreda proti klubu drugo- in celo tretjega razreda, kjer se večkrat pripeti, da višje placirani klub doživi neljub poraz. Drugi vzrok velikega zanimanja je predvsem ta, ker se Angleži zavedajo velikega pomena športa — odnosno telesne vzgoje.

Zaleti bi bilo, da bi se zanimanje za slična tekmovalja tudi pri nas dvignilo, čimer bi se naj finančno opomoglo klube in športne forume.

Trbovlje.

Izjava. Podpisani tem potom preklicujem moj podpis na separatistični, razdiraški levičarski listi za občinske volitve v Trboveljsko občino, ker sem bil napačno poučen, da je to združena delavska lista. — Vrbnik Alojz, rudar, Trbovlje.

Tržič.

Pri nas izhaja cerkveni list, izdaja ga župni urad. Do tu je hvala bogu vse prav lepo. Mi bi se sploh ne pečali s tem listom, posebno ker včasih prinese le kakšne dobre zgodovinske podatke, ki so posebno za tržičane koristni in poučni. Vendar je pa v zadnji številki nekdo nekaj napisal, kar ne moremo zamolčati. Pisea tega članka je najbrže osupnilo, ker so socialisti dobili v Tržiču polovico glasov pri volitvah v Del. zbornico.

Tako je v svoji sveti jezi izbruhnilo iz njega brezmejno sovraštvo do vsega, kar diši po socializmu. Tužna nam manjka, — ko bi gospod, ki je napisal omenjeni članek naperjen proti socialistom, navedel podatke resnične, ne pa tiste, katere se nosi v župnišče, s pretvoro, da se oblasti svojega sodelavca, tedaj bi rekli: prav.

Sedaj k stvari. Pisec piše: Sram naj bo socialisti zmage, ki so jo dosegli pri volitvah in sram naj jih bo prizorov, ki so se odigrali. Kakšni prizori? Mi pa pravimo, da je sram nas, ker so pristaši Slov. ljudjske stranke denuncirali svoje sodelavce, češ, nekaj bo že škodovalo. Morda bode tudi kdo za pokoro zletel na cesto, če tudi ima bolno ženo in kup otrok. Toda božja postava pravi: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«. Zakaj se ne napiše da se je zgodilo, da se bo otroke tistih delavk, ki imajo svojega otroka v tukajšnjem otroškem zavetišču, vrglo iz zavetišča, če ne bodo glasovale za klerikalno listo. — Toda saj bi morala biti velika krščanska ljubezen do bližnjega — otrok. Pravijo tudi: delavke, fant vas bo poročil samo za tri leta, če bodo zmagali socialisti. Do sedaj nismo vedeli, da bo delavska zbornica posredovala tudi pri porokah, v statistiki sicer tega nima, ker pa se je toliko pisalo o iz-

premembi statuta, bodo morda klerikaleci nekaj podobnega predlagali.

Pomni, ti uboga para, kadar te bodo nesli štirje možje k počitku, ne bodo ti peli zvonovi, ne bo se vila procesija črno oblečenih tovarišev za teboj — tako so rekli. O Bog, bodi milostiv našim dušam, če bodo pogubljeni radi volitve v Del. zbornico!

Sicer pa vsaj nekateri so biti tisti izvoljenci, ki so bili pohvaljeni, da hodijo v cerkev, res je, saj hodijo, še nikdo ni nikomur rekel, naj nikar ne hodi. Vsakemu je popolnoma svobodno dano, hodi naj in moli ter prosi za tiste v goreči molitvi, ki pravijo, da so bili blaženi časi tisti, ko so delavci delali 14—16 ur na dan. Moli naj dalje za tiste, ki imajo še danes zakrknjena srea, da bi se jim saj toliko omečilo za sočustvovanje delavcev, da bi dobili malo večji kosček kruha.

Jubilej s. Snoja. Mislim sem, da se bo kdo oglasil in poročal o 25 letnici dela v predilnici, ki jo je slavil 22. jan. t. l. s. Snoj v krogu svojih tovarišev. Kdo ne pozna s. Snoja? Kjer je kaj dela, tam je s. Snoj. V občinskem odboru, pri gasilcih, v organizaciji, pri konzumu in pri sosedi, ki išče njegove pomoči. »Privatni nameščence« poroča v posebnem dopisu o slavlju sdr. Snoja. Konstatira, da so jubilaru tovariši izročili v znak zahvale za njegovo kulantno postopanje lepo spominsko knjigo, podružnica pa mu kliče: »Tovariš Henrik, brez strahu pojdi po tej poti v bodočnost; kajti kdor tako dela kot Ti, nima črnih dni.« — Prav razveselil me je dopis v glasilo zasebnih nameščencev, kajti redkokdaj se čujejo taki glasovi v svojem tovarišu, dokler je namreč živ. Mrtvemu se poje slava, se ga časti. Da so s. Snoja za sedaj tovariši počastili, služi tudi tem v čast. S. Snoju pa še mnogo let.

Šoštanj.

Bolniško zavarovanje. V tukajšnjem mestu se mnogo govori in debatira o bolniškem zavarovanju zlasti v

obrtiškkih krogih, kateri bi se radi otresli svojih takozvanih »bremen«. Tarnajo vsi vprek, kako veliko morajo plačati za bol. zav. svojih uslužbencev in vajencev. Tu prednjači zlasti neki mojster. Hud je na članice in svojce, katere prejemaajo porodniško podporo in sicer v »gorostasni« višini do 10.000 Din Napotu so mu celo zobje in plombranje in take in enake stvari. Štedil bi rad, gospod! Pogledjmo kako daleč je on »strokovnjak«. Porodnina članice znaša v 17. razredu skupno okoli 4500 Din, svojce pa 1000 Din. Kje ste potem vzeli 10.000 Din? Kot vrli narodnjaki zahtevajo naši obrtniki čvrstega zaroda in naroda, zdravega naroda, a hočejo nežnemu detetu vzeti še tisto malo, kar dobi po prispevanju delavcev samih v zavarovalni zavod, hočejo da dete njegovo občuti, ko komaj pride na svet vso težo življenja, ker radi materine revščine nima potrebne hrane in mora dobiti kal bolezn. Mogoče mislite, da delavstvo ni narod!! Pomnite, da je boljše bolezen preprečiti, kakor zdraviti, in v tem je štednje. Priporočam vam, da se udeležite predavanja o bolniškem zavarovanju, katero bo v petek 26. fabr. ob 4. uri popoldne v hotelu »Jugoslavija«, tam boste mnogo slišali marsikaj koristnega, ki vam bo lahko še služilo pri vaših sestankih in debatah. Radi nezakonskih mater samo toliko: »Če bi takega ne bilo, bi take ne bilo.« da se ne izrazim v besedah, katere ste govorili gospodje obrtniki med seboj.

Raja.

Predavanje o francoski revoluciji, ki se je vršilo 30. jan., je bilo zadovoljivo obiskano (43 poslušalcev), vendar je treba, da se takih predavanj udeleži naše delavstvo v večjem številu, ker le v izobrazbi je naš napredek. Predaval je s. Koren iz Celja v poljudnem tonu, tako da ga je vsakdo lahko razumel ter so bili vsi zadovoljni.

Širite »Del. Politiko«!

Te dni izide Socialno politične knjižnice II. zvezek

KARL MARKS

MONOGRAFIJA.

Spisal: M. BEER.

105

Strani 116. — Cena Din 20.—.

Naroča se pri Zadrugi založbi v Ljubljani, Aleksandrova c. 5.

Širite Del. Politiko!

Knjiga

Knafličev „SOCIALIZEM“ se kupi. Ponudbe na upravo lista 85

Za Hrastnik in okolico
iščemo raznašalca za Delavsko Politiko. — Ogle si naj se v Konzumnem društvu rudarjev v Hrastniku. 70

Za Zagorje

in okolice išče uprava našega lista spretnega raznašalca oz. kolporterja. Oglasiti se je pisмено na upravo „Delavske Politike“ v Ljubljani. 23

PRODUKCIJA!

Kupujte le

„Produkcija“ krema
„Produkcija“ mast
„Produkcija“ plavilo
„Produkcija“ čistilo (Produktol)

Lastni izdelki „Produkcije“
osrednje nakupovalne, proizvodjalne in prodajalne zadruge v Ljubljani

4

Kdor želi kupiti prvovrsten in poceni

PREMOG

In sploh kurivo naj ga naroči pri

„PRODUKCIJI“

osrednji zadrugi za nakup in prodajo
R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Tržaška cesta kolonija „Stan in Dom“.

110

Kupujte srečke državne razredne loterije pri

Zadružni banki v Ljubljani
Aleksandrova cesta 5.

Glavni dobitok Din 1.900.000.—.

Vsaka druga srečka zadene!

Cena: cela srečka Din 80.—, polovica srečke
Din 40.—, četrtna srečke Din 20.—.

Naročilo potom dopisnice zadošča.